

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 4.8.2009

KOM(2009) 390 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Zpráva o evropské digitální konkurenceschopnosti
Hlavní úspěchy strategie i2010 v období 2005–2009**

{SEC(2009) 1060}

{SEC(2009) 1103}

{SEC(2009) 1104}

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Zpráva o evropské digitální konkurenceschopnosti
Hlavní úspěchy strategie i2010 v období 2005–2009**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Hlavní úspěchy strategie i2010	4
2.1	Posílení jednotného trhu ve prospěch evropských podniků a uživatelů	5
2.2	Podpora evropského výzkumu a inovací v oblasti IKT	6
2.3	Jak zajistit, aby měli všichni občané z IKT prospěch	7
3.	Dopad strategie i2010 na členské státy	9
4.	Pohled vpřed – budoucí politické problémy	9
5.	Závěry	12

1. Úvod

Evropa v oblasti pokročilých informačních a komunikačních technologií (IKT) zůstává aktérem celosvětového významu. Síť World Wide Web, mobilní norma GSM, norma MPEG pro digitální obsah a technologie ADSL byly všechny vytvořeny v Evropě. Udržení této vedoucí pozice a její přeměna v konkurenční výhodu je významným politickým cílem. Komise proto v roce 2005 představila svou strategii i2010 pro podporu vedoucí pozice Evropy v oblasti IKT a využití potenciálu informační společnosti pro růst a vytváření pracovních míst v Evropě¹. Tato strategie nastínila konkrétní politická opatření:

- **Posílení jednotného trhu ve prospěch podniků a uživatelů** odstraněním regulačních překážek a posílením soudržnosti regulace v odvětví telekomunikací a audiovizuálních mediálních služeb (zejména televize a videa na vyžádání);
- **Povzbuzení výzkumu a inovací v oblasti IKT** v Evropě sdíleným financováním veřejného a soukromého výzkumu a jeho zaměřením na oblasti, kde Evropa má nebo může získat celosvětovou vedoucí úlohu, například na LTE (Long Term Evolution), mobilní technologie, které budou znamenat revoluci v bezdrátovém širokopásmovém připojení, nebo elektronickou kontrolu stability (ESC) pomáhající v případě náhlých manévru nebo na kluzkých komunikacích předcházet dopravním nehodám;
- **Zajistit, aby všichni občané měli prospěch** z vedoucího postavení Evropy v oblasti IKT, zejména díky prvotřídním online veřejným službám přístupným pro všechny, bezpečnější, inteligentní, čistší a energeticky účinnější dopravě a díky tomu, že s vytvořením Evropské digitální knihovny budeme mít kulturní dědictví celé EU na dosah ruky.

Politiky v oblasti IKT během uplynulých čtyř let potvrdily svou roli významné hybné síly hospodářské a společenské modernizace Evropy a posílily její odolnost v době krize. Dnes jsou pevně zakotveny v klíkových evropských politikách pro růst a vytváření pracovních míst. Všechny členské státy EU si vypracovaly politiky pro oblasti IKT a považují je za klíčový faktor přispívající na vnitrostátní úrovni k růstu a vytváření pracovních míst v rámci obnovené Lisabonské agendy. Strategie i2010 rovněž ovlivnila další oblasti politiky, například jednotný trh a záležitosti spotřebitelů. Politiky v oblasti IKT jsou v současnosti prováděny různými nástroji, jako jsou strukturální fondy nebo fondy pro rozvoje venkova.

IKT, zejména širokopásmový internet, představují zásadní složku Plánu evropské hospodářské obnovy². IKT přispěly k polovině růstu produktivity EU a dostupný širokopásmový internet má klíčový význam pro nová pracovní místa, nové dovednosti, nové trhy a pro snižování nákladů. Je nezbytný pro podniky, veřejné služby a pro fungování moderní ekonomiky. Tato skutečnost byla uznána v návrzích Komise na urychlení hospodářské obnovy díky inteligentním investicím do širokopásmových sítí ve venkovských oblastech, které schválila Evropská rada, a to ve výši až 1,02 miliardy EUR.

¹ i2010 – evropská informační společnost pro růst a zaměstnanost – KOM (2005) 229.

² Viz Plán evropské hospodářské obnovy – KOM(2008) 800 – a Investujme dnes do Evropy zítřka – KOM(2009) 36.

2. HLAVNÍ ÚSPĚCHY STRATEGIE i2010

Strategie i2010 byla navržena jako strategický rámec pro evropské politiky informační společnosti a médií. Popsala celkový směr politiky na podporu otevřené a konkurenceschopné digitální ekonomiky v celé Evropě a poprvé podtrhla význam IKT pro zlepšení kvality života. Jejím konečným cílem je vytvoření jednotného trhu pro produkty a služby IKT ve prospěch evropských spotřebitelů, podniků a veřejné správy.

Politické iniciativy ve prospěch hospodářské soutěže a spotřebitelů vedené strategií i2010 dosáhly mnoha hmatatelných výsledků:

- Stále více Evropanů je online. Počet pravidelných uživatelů internetu se zvýšil ze 43 % v roce 2005 na 56 % v roce 2008; většina z nich používá internet téměř denně a za využití vysokorychlostního přístupu k internetu. Pravidelné používání internetu je také stále přístupnější – počty uživatelů ve znevýhodněných skupinách (neaktivní osoby, osoby s nižším vzděláním a lidé ve věku 55–64 let) stoupají nejrychleji;
- Evropa v oblasti širokopásmového internetu obsadila první místo na světě. Se 114 miliony zákazníků je největším světovým trhem a míra rozšíření se rychle zvyšuje. Polovina všech evropských domácností a přes 80 % evropských podniků má pevné širokopásmové připojení; průměrná rychlost stahování u tří čtvrtin z nich přesahuje 2 Mbs. Širokopásmový internet je dostupný pro 93 % obyvatel EU25 – ve srovnání s pouze 87 % v roce 2005;
- Vysoký počet širokopásmových připojení se promítá do většího využití pokročilých služeb. Evropané rychle mění své zvyky a komunikují novými způsoby. 80 % pravidelných uživatelů internetu se zapojuje do stále interaktivnějších činností, mezi něž patří například komunikace, využívání online finančních služeb, sdílení a vytváření nového obsahu a účast na inovativních procesech;
- Míra rozšíření mobilních telefonů na trhu překročila 100 % – z 84 % obyvatel EU v roce 2004 se zvýšila na 119 % v roce 2009. Evropa je díky tomu v rozšíření mobilních služeb celosvětově na prvním místě, jelikož rozšíření v USA a v Japonsku dosahuje okolo 80 %. Spotřebitelé tráví více času voláním a posíláním textových zpráv za ceny, které jsou nejméně o 34,5 % nižší než v roce 2004, včetně poklesu poplatků za roaming o 70 % od roku 2005;
- Evropa zaznamenala rychlý pokrok v poskytování a využití dvaceti referenčních online veřejných služeb. Poskytování plně dostupných služeb se v roce 2007 zvýšilo na 50 % pro občany (27 % v roce 2004) a na 70 % pro podniky (58 % v roce 2004). Třetina evropských občanů a téměř 70 % podniků v EU používá služby elektronické správy;
- Výzkum v oblasti IKT financovaný Evropskou unií hrál klíčovou roli ve vývoji významných odvětví evropského průmyslu, například v mikro- a nanoelektronice, ve zdravotní péči a v oblasti bezpečnosti silničního provozu v EU. Evropa je také domovem přelomového výzkumu, jehož příkladem je technologie obří magnetorezistence (Giant Magnetoresistance, GMR), která přinesla revoluci do odvětví pevných disků a získala Nobelovu cenu za fyziku za rok 2007, a technologie ADSL, základ současného úspěchu širokopásmového internetu;
- IKT jsou stále více začleňovány do hlavního proudu politiky. Členské státy uznaly význam IKT pro produktivitu a růst a jejich potenciál pro dosažení řady sociálně-ekonomických

cílů. Mnoho členských států nyní začlenilo vnitrostátní strategie IKT do cílů podobných těm, které jsou obsaženy v iniciativě i2010.

To jsou některé hlavní příklady úspěchů z minulých čtyř let³. Přestože potenciálu strategie i2010 nebylo dosud plně využito, její celkové úspěchy lze nejlépe posoudit srovnáním s cíli, jež byly v roce 2005 stanoveny pro tři strategické pilíře této iniciativy.

2.1 Posílení jednotného trhu ve prospěch evropských podniků a uživatelů

Jednou z nejvýznamnějších oblastí, ve které politiky IKT Evropanům přinesly pozitivní změny, je posílení jednotného trhu v odvětví telekomunikací a audiovizuálních mediálních služeb ve prospěch občanů.

Toto byl klíčový strategický cíl prvního pilíře strategie i2010:

Cíl č. 1: Jednotný evropský informační prostor nabízející dostupné a bezpečné širokopásmové komunikace, bohatý a rozmanitý obsah a bohaté a rozmanité digitální služby.

Roztříštění evropského trhu s 500 miliony spotřebitelů znemožňuje úspory z rozsahu, na což doplácí podniky i spotřebitelé. Ještě více to platí v případě digitální ekonomiky – neexistuje technický důvod, proč by hranice měly představovat překážku pro toky vytvářející bohatství. Komise aktivně usiluje o otevření hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací, odstranění regulačních překážek, posílení soudržnosti právních předpisů a vytvoření rovných podmínek pro všechny evropské hospodářské subjekty, průmysl a spotřebitele. Prosazuje koordinovanější přístup ke spektru a možné využití „digitální dividendy“ ve všech členských státech. Cílem dvou nařízení o roamingu bylo vytvoření evropského domácího trhu pro spotřebitele a podniky⁴.

Reforma rámce elektronických komunikací, jež má být brzy přijata, jednotný trh v řadě směrů dále zlepší. Mezi nejvýznamnější z nich patří větší výběr pro spotřebitele a zlepšená transparentnost, jejich ochrana před narušením bezpečnosti a osobních údajů a před spamem díky povzbuzení soutěže v nových sítích. Nový regulační orgán na evropské úrovni by měl pomoci zajistit spravedlivou soutěž a větší soudržnost vnitrostátní právní úpravy. Vnitrostátní regulační orgány současně získají větší nezávislost. Výroční zprávy o pokroku v telekomunikačním rámci rok za rokem ukazují, že evropská pravidla ve prospěch hospodářské soutěže podpořila soutěž, investice a inovace, že klesly ceny a spotřebitelé mají větší výběr, více práv a kvalitnější služby.

Významným krokem bylo v květnu 2009 zprovoznění průvodce eYouGuide, který posiluje postavení uživatelů tím, že jim jednoduchým jazykem vysvětluje evropské právní předpisy, které platí ve světě online. Tento první vícejazyčný online průvodce právy uživatelů v Evropě se zabývá klíčovými oblastmi ochrany spotřebitelů na internetu, včetně soukromí a osobních

³ Připojený pracovní dokument útvarů Komise SEK(2009) 1060 uvádí úplný přehled všech činností provedených v rámci strategie i2010 v období 2005–2009.

⁴ Nařízení (ES) č. 717/2007 a (ES) č. 544/2009 o roamingu ve veřejných mobilních telefonních sítích ve Společenství a o změně směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací.

údajů, bezpečnosti a zabezpečení internetu, reklamy online, autorských práv a nakupování online⁵.

Televize prochází obdobím dramatických změn a Komise díky podpoře digitálního vysílání a mobilní televize udržovala Evropu v popředí vývoje. Na základě zásady „země původu“ byla schválena aktualizovaná pravidla pro obsah, která připravují cestu pro nové audiovizuální služby zahrnující nejen různá média (pozemní, mobilní, satelitní, internetová), ale také různé formáty (interaktivní televize, video na vyžádání, sociální sítě atd.). V Evropě dnes existují pro poskytovatele audiovizuálních mediálních služeb jasná pravidla a kvalita sledovaných programů je zajištěna omezením reklamy v dokumentárních, zpravodajských a dětských pořadech. Působnost pravidel ohledně rasistického nebo nenávist podněcujícího obsahu byla navíc rozšířena i na služby na vyžádání⁶.

V EU vyrobené filmy a obsah se dostávají na mezinárodní scénu za pomoci podpory Komise pro filmy v rámci programu MEDIA, prodlouženého na období 2007–2013 s rozpočtem 755 milionů EUR. Mnoho filmů, které zaznamenaly celosvětový úspěch, by bez evropské podpory jednoduše nikdy neopustilo zemi, ve které byly vyrobeny⁷. Přínos EU nespočívá pouze ve financování těchto uměleckých produkcí: zpřístupněním evropských filmů v Evropě i mimo ni se evropský život a kultura dostane k širokému mezinárodnímu publiku.

2.2 Podpora evropského výzkumu a inovací v oblasti IKT

V prvním desetiletí 21. století EU ve výzkumu a vývoji v oblasti IKT zaostává za jinými světovými regiony, zejména USA, Japonskem a Jižní Koreou. Zahájila proto ambiciózní výzkumné programy s cílem snížit tento náskok a podpořit výzkum a vývoj orientovaný do budoucnosti. Zatímco během minulých pěti let EU intenzivně doháněla aktéry s vedoucím postavením, v nadcházejících letech bude sama usilovat o zaujetí vedoucího místa ve výzkumu v oblasti IKT.

Tento přístup se odráží v celkovém cíli druhého pilíře i2010:

Cíl č. 2: Výkon na světové úrovni v oblasti výzkumu a inovací týkajících se IKT díky umenšení rozdílů mezi Evropou a předními konkurenčními účastníky.

V rámci tohoto cíle přijala Evropa svůj v historii největší rozpočet na výzkum a inovace v oblasti IKT, více než 10 miliard EUR na IKT v sedmém rámcovém programu a rámcovém programu pro konkurenceschopnost a inovace⁸ na období 2007–2013 s cílem nastartovat příští vlnu hospodářského růstu a podporovat přechod na nízkouhlíkové hospodářství.

Elektronické infrastruktury, jejichž příklady jsou GEANT, síť GRID, superpočítače a datová úložiště, jsou v současnosti katalyzátorem nové „vědecké renesance“ podněcující růst

⁵ <http://ec.europa.eu/eyouguide>.

⁶ Směrnice o audiovizuálních mediálních službách, 2007/65/ES.

⁷ Např. „La Vie en Rose“, „Das Leben der Anderen“, „Die Fälscher“, „Gomorra“, „Slumdog Millionaire“.

⁸ Program na podporu politiky IKT v rámci programu pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) je jedním z hlavních finančních nástrojů strategie i2010. Probíhá v období 2007–2013 s rozpočtem 728 milionů EUR. Podporuje inovaci a konkurenceschopnost cestou širšího používání IKT občany, vládami a podniky, zejména malými a středními: http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm.

a prosperitu. Úspěch programu budoucích a vznikajících technologií ukázal potřebu podpory investic do vysoce rizikového transformativního výzkumu, jenž zajistí dlouhodobou konkurenceschopnost Evropy v oblasti IKT⁹.

Dále byla zahájena přelomová partnerství veřejného a soukromého sektoru. Společné technologické iniciativy ARTEMIS a ENIAC ve vestavěných počítačových systémech a nanoelektronice se týkají klíčových technologií pro udržení konkurenceschopnosti výroby – od automobilového, leteckého a kosmického průmyslu po energetická zařízení a zdravotnické technologie. Byla úspěšně zahájena iniciativa Asistované žití v domácím prostředí, jejímž cílem je vytvořit z Evropy centrum vývoje nových digitálních řešení pro evropské seniory. Tyto iniciativy pomáhají průmyslu EU dosáhnout ve světě vedoucího postavení a prostřednictvím pobídek pro průmysl i členské státy posilují investice do výzkumu a vývoje. Na šestileté období bylo na tyto tři iniciativy vyčleněno přes 6 miliard EUR.

EU má také potenciál zaujmout vedoucí postavení v budoucím internetu. Komise zahájila práce na partnerství veřejného a soukromého sektoru, které by mohlo ovlivnit strukturu a architekturu internetu budoucnosti, jenž by umožňoval rychlejší pohyb většího objemu dat, nabízel by více IP adres, byl by bezpečnější a vstřícnější k soukromí a ochraně údajů, otevřený, interoperabilní, a podporoval by inovaci, soutěž a volbu. Rozšíří se tím využití RFID a webových služeb. Tato nová iniciativa vychází ze stávajících výzkumných priorit; iniciativa FIRE (Future Internet Research and Experimentation) například začala výzkumné obci nabízet služby týkající se experimentů v oblasti nových paradigmat sítí a služeb. Evropské technologické platformy rovněž otevřely nové oblasti činnosti díky tomu, že nabízejí otevřené platformy pro spolupráci průmyslu, akademických a výzkumných institucí.

Evropa nyní může těchto významných kroků využít k rychlejšímu zmenšování rozdílů ve výzkumu v oblasti IKT. Výdaje na výzkum jsou pouze prostředkem, nikoli cílem. Klíčem k růstu, pracovním místům a konkurenceschopnosti EU je uvádění inovativních produktů a služeb na trh. Některé členské státy jsou v čele celosvětových inovačních indexů, připravenost k inovaci však zůstává nerovnoměrná. Podstatné proto je silnější a koordinovanější zaměření na výzkum a inovaci. V březnu 2009 byla zveřejněna obnovená strategie pro výzkum a inovace v oblasti IKT v Evropě¹⁰. Jejím cílem je vedoucí postavení Evropy v oblasti IKT, vznik nových trhů a vstup podniků do IKT a zatraktivnění Evropy pro investice, pokud jde o dovednosti, výzkum a inovaci.

2.3 Jak zajistit, aby měli všichni občané z IKT prospěch

Strategie i2010 poprvé zahrnovala řadu politických iniciativ, které zohledňovaly evropské demografické problémy, centrem jejichž zájmu byli občané a které zdůrazňovaly hospodářské aspekty různých programů.

Cíl č. 3: Široce přístupná informační společnost, jež zabezpečuje kvalitní veřejné služby a podporuje kvalitu života.

Obzvláště to platí pro elektronické zdravotnictví (eHealth), kde evropské politiky zlepšují současně nejen zdraví a dobré životní podmínky Evropanů, ale i produktivitu složitých

⁹ Posouváme hranice IKT: strategie výzkumu budoucích a vznikajících technologií v Evropě – KOM(2009) 184.

¹⁰ Strategie pro výzkum, vývoj a inovace v oblasti IKT v Evropě: Zvyšujeme laťku – KOM(2009) 116.

a nákladných systémů zdravotní péče členských států a zvyšují konkurenceschopnost evropského odvětví zdravotnictví. V roce 2008 byly zahájeny dvě klíčové politické iniciativy: jedna pro usnadnění přístupu pacientů k službám telemedicíny a podporu rozvoje trhu, a druhá iniciativa pomáhá členským státům řešit přeshraniční interoperabilitu systémů elektronických zdravotních záznamů podporující občany a trh. Elektronické zdravotnictví je také jednou z klíčových oblastí iniciativy Komise týkající se rozhodujících trhů, která usiluje o zrychlení tržního růstu pomocí režimů zlepšujících přeshraniční spolupráci a poskytování zdravotnických služeb.

Další významnou oblastí politiky je elektronická správa, kde je již přes 50 % služeb veřejné správy plně dostupných online. Interoperabilita služeb elektronické správy stále představuje velkou výzvu. Počet občanů, kteří ve styku s veřejnou správou používají IKT, je stále nízký, avšak trvale stoupá. V posledních čtyřech letech se politiky elektronické správy zaměřují na přechod od jednotného kontaktního místa ke službám zaměřeným na občany. Pětiletý akční plán přijatý v roce 2006 zavázal Komisi a členské státy k tomu, aby všem Evropanům přinesly hmatatelný prospěch. Přípravný program pro elektronickou účast (eParticipation) ukazuje, jak může využívání nových technologií vést k větší veřejné účasti, když veřejnost získá nové nástroje umožňující jí vyslovit svůj názor. Probíhající rozsáhlé pilotní projekty rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace týkající se interoperability elektronických systémů zadávání veřejných zakázek a celoevropského uznávání elektronických průkazů totožnosti pomohou využít hospodářský potenciál elektronické správy po celé EU.

Záměrem strategie i2010 rovněž bylo ukázat, jak mohou IKT zlepšit kvalitu života občanů. Od roku 2005 to bylo hlavním cílem politiky začleňování občanů do informační společnosti (eInclusion). V roce 2008 byla zahájena iniciativa „eInclusion – zapojte se!“, která vyvrcholila na ministerské konferenci o začleňování občanů do informační společnosti konané ve Vídni. Mezi další příklady patří iniciativy s cílem posílit práva zdravotně postižených lidí, seniorů a sociálně znevýhodněných osob. Vzhledem k úzké souvislosti mezi dovednostmi v oblastech IKT a začleněním do společnosti a do pracovního trhu Komise provedla komplexní přezkum digitální gramotnosti v Evropě.

V roce 2005 navrhla strategie i2010 tři stěžejní iniciativy týkající se kvality života. Iniciativa Asistované žití v domácím prostředí ukazuje, jak IKT pomáhají řešit problémy stárnoucího obyvatelstva. Iniciativa Inteligentní automobil, zahájená v roce 2006, prosazuje inteligentní, bezpečnější a čistší vozidla. V blízké budoucnosti vozidla účastníků vážné dopravní nehody sama zavolají na tísňovou linku 112. Tato iniciativa rovněž přilákala celosvětovou pozornost médií na výzkum EU v oblasti bezpečnosti silničního provozu a informovala spotřebitele o přínosech těchto nových bezpečnostních systémů založených na IKT. V roce 2008 se zrodila *Europeana*, evropská multimediální online knihovna, muzeum a archiv v jednom s více než třemi miliony knih, map, zvukových záznamů, fotografií, archivních dokumentů, maleb a filmů od kulturních institucí, přístupná prostřednictvím webového portálu dostupného ve všech jazycích EU¹¹. Rovněž v roce 2008 se strategie i2010 postavila jednomu z hlavních problémů budoucnosti a zahájila čtvrtou stěžejní iniciativu IKT pro udržitelný růst, zaměřenou na příspěvek IKT k energetické účinnosti.

¹¹

www.europeana.eu.

3. DOPAD STRATEGIE i2010 NA ČLENSKÉ STÁTY

Iniciativa i2010 byla ve všech členských státech provedena prostřednictvím vnitrostátních strategií. Některé z nich jsou obecné strategie IKT, některé řeší specifické politiky, například širokopásmové připojení, eInclusion, eHealth, eLearning (elektronické vzdělávání) a eBusiness (elektronické podnikání).

Vnitrostátní strategie jsou v rámci Lisabonského procesu nepřetržitě revidovány a aktualizovány. Téměř všechny plány přesně odrážejí cíle strategie i2010.

První vlna vnitrostátních strategií IKT odstartovala po přijetí strategie i2010 v roce 2005 a nedávno ji následovala druhá vlna. Vnitrostátní strategie IKT ukazují, jak v praxi funguje otevřená metoda koordinace: některé výslovně odkazují na inspiraci jinými členskými státy. První generace vnitrostátních strategií pro širokopásmové připojení se zaměřovala na jeho zpřístupnění pro 100 % obyvatel; v současnosti se zaměřují na vyšší rychlosti, širokopásmové připojení jako součást povinnosti univerzální služby nebo přivedení infrastruktury optických vláken do domácností.

Finsko plánuje zavést povinnost univerzální služby 1 Mbps do roku 2010 a 100 Mbps pro všechny do roku 2015. *Německo* plánuje do roku 2010 plné pokrytí širokopásmovým připojením a nejméně 50 Mbps v 75 % svých domácností do roku 2014. Několik členských států se rovněž zaměřuje na potřebu širokopásmového připojení za dostupné ceny. *Francie* usiluje o plné pokrytí širokopásmovým připojením za maximální měsíční poplatek 35 EUR do roku 2012. *Portugalsko* se zaměřuje na infrastrukturu optických vláken, pokročilé širokopásmové služby a vysokorychlostní výzkumné sítě.

Novější strategie se týkají nových oblastí a přesahují priority širokopásmového připojení, veřejných online služeb a digitální gramotnosti, které jsou společné všem členským státům. Mnohé menší členské státy nyní usilují o získání vedoucího postavení v Evropě.

Některé země do agendy IKT přinášejí nová témata, jako jsou „zelené“ informační technologie, kodexy elektronických práv, právní opatření pro nediskriminaci a přístupnost, nové způsoby vývoje služeb elektronické správy, dovedností a digitální gramotnosti, nebo modely podněcující vývoj digitálního obsahu.

4. POHLED VPŘED – BUDOUCÍ POLITICKÉ PROBLÉMY

Do dnešního dne byly evropské úspěchy založeny na trvalém úsilí o spravedlivou soutěž na telekomunikačních trzích a o trh bez hranic pro digitální obsah a mediální služby. Vedoucí postavení Evropy v oblasti technologií pramení z jejího stálého úsilí o vytvoření rozhodujícího objemu výzkumu a vývoje ve vznikajících oblastech IKT. Má velký potenciál kapitalizovat své kulturní zdroje, jako je živé a úspěšné odvětví filmu a médií a evropská digitální knihovna. Tento celkový směr politiky zde zůstává i do budoucna.

Úspěch IKT strategie Evropské unie během minulých čtyř let je však třeba umístit do celosvětové perspektivy. V současnosti je stále více zřejmé, že i v oblastech, kde má celosvětově vedoucí postavení, **Evropě hrozí, že o svou konkurenční výhodu přijde**, pokud jde o nový, inovativní vývoj. Evropa se například prosadila na první místo na světě v širokopásmovém internetu, ale u vysokorychlostních optických vláken dramaticky zaostává za Japonskem a Jižní Koreou. Podobně se evropský úspěch v oblasti mobilních komunikací nepřelil do bezdrátového širokopásmového připojení, kde celosvětové vedoucí místo zaujala

Asie. Navíc je Evropa na vedlejší koleji, pokud jde o internetové služby a aplikace, a novému interaktivnímu webovému prostředí dominují USA, zejména v případě blogů a sociálních sítí.

Evropa proto potřebuje **novou digitální agendu**, aby se vypořádala se vznikajícími problémy, vytvořila celosvětově úspěšnou infrastrukturu a využila potenciálu internetu jako hnací síly růstu a základny pro otevřenou inovaci, tvořivost a účast. Evropská rada v prosinci 2008 vyzvala k vytvoření evropského plánu inovace, v němž by IKT byly klíčovými technologiemi. Evropa si musí v růstových strategiích klást vyšší cíle, aby podpořila hospodářskou obnovu a udržela si světovou úroveň v odvětvích špičkových technologií; musí efektivněji vynakládat prostředky výzkumných rozpočtů, aby se výborné nápady dostaly na trh a nastartovaly nový růst; musí nastartovat produktivitu poháněnou IKT s cílem kompenzovat stagnaci HDP v situaci, kdy se s odchodem silných populačních ročníků do důchodu začíná snižovat objem pracovní síly¹²; podporovat nové, inteligentní, čistší technologie, jež mohou Evropě pomoci dosáhnout růstu s faktorem čtyři¹³ a využívat síťové nástroje k opětovnému vybudování důvěry v Evropu jako otevřenou a demokratickou společnost.

Komise se chystá zahájit online veřejnou konzultaci ohledně devíti oblastí klíčových pro budoucí evropské politiky IKT a médií¹⁴:

- (1) *Využití potenciálu IKT jako hnací síly hospodářské obnovy a jako hlavního faktoru přispívajícího k Lisabonské agendě pro růst a pracovní místa.* To má zásadní význam v současné hospodářské a finanční krizi a pro dosažení dlouhodobých hospodářských cílů Evropy.
- (2) *Zvýšení role IKT při přechodu na udržitelnější nízkouhlíkové hospodářství.* Využití IKT na podporu odpovědné spotřeby energie v domácnostech, dopravy, výroby energie a výroby obecně a nalezení potenciálu pro podstatné úspory energie. Inteligentní měřiče, účinné osvětlení, cloud computing a distribuovaný software změní způsoby využívání energetických zdrojů. Řešení založená na IKT budou mít pro evropské úsilí při přechodu na udržitelné hospodářství zásadní význam.
- (3) *Zvýšení evropského výkonu ve výzkumu a inovaci v oblasti IKT.* I přes úspěchy minulých let se evropský výzkum a vývoj stále potýká s problémy. Silná základna výzkumu a vývoje v oblasti IKT v Evropě má zásadní význam, jelikož nové objevy v IKT jsou klíčové pro vyřešení řady problémů v oblasti zdravotní péče, stárnoucí společnosti, bezpečnosti a soukromí a při přechodu na nízkouhlíkové hospodářství.
- (4) *Vytvoření 100% propojené ekonomiky prostřednictvím vysokorychlostního a otevřeného internetu pro všechny.* Je třeba využít potenciálu vysokorychlostní infrastruktury pro hospodářskou obnovu, dlouhodobý růst a inovace v Evropě. Bude podstatné, aby byly vysokorychlostní sítě – využitelné i v budoucnosti – ponechány

¹² Odhaduje se, že se zaměstnanost v EU do roku 2060 sníží přibližně o 19 milionů osob v důsledku zmenšení obyvatelstva v produktivním věku. Znamená to, že zdrojem budoucího hospodářského růstu bude muset být produktivita. Podle nedávného odhadu se růst produktivity práce v EU přiblíží dlouholetému historickému průměru 1,75 % – údaj z KOM(2009) 180 – Řešení dopadu stárnutí populace v EU (Zpráva o stárnutí populace za rok 2009).

¹³ „Doubling Wealth, Halving Resource Use“, E. von Weizsäcker, A. Lovins a H. Lovins (1995) (Dvojnásobný blahobyt – poloviční spotřeba přírodních zdrojů).

¹⁴ Konzultace k níže uvedeným tématům 5) a 6) budou společně provádět generální ředitelství pro informační společnost a média a pro vnitřní trh.

otevřené za účelem podpory inovace v nových online službách a obsahu ze strany všech uživatelů a pro všechny uživatele.

- (5) *Konsolidace jednotného trhu online.* Přes znatelný pokrok v uplynulých letech jsme jednotného trhu online ještě nedosáhli. Evropa se dosud potýká s právní roztržičností, s platebními systémy, bezpečností, soukromím a dalšími překážkami, které podniky a spotřebitele odrazují od vstupu do digitální sféry. Týká se to rovněž trhu s digitálním obsahem, kde evropským občanům roztržičnost ztěžuje přístup k plnému rozsahu bohaté a kulturně rozmanité nabídky online dostupné v celé EU.
- (6) *Podpora tvořivosti uživatelů.* Nové digitální prostředí (Web 2.0 a následující) nabízí bezprecedentní možnost využití tvořivosti občanů Evropy. Dnešní internet je interaktivním politickým fórem, živou sociální sítí a obrovským zdrojem znalostí. S novými participativními platformami a službami se z uživatelů stali aktivní účastníci, producenti nebo spotřebitelé, kteří sami vytvářejí obsah. Je nezbytné zavést nové politiky podněcující tvořivost a participaci uživatelů.
- (7) *Posílení pozice EU jako klíčového subjektu na mezinárodní scéně IKT.* Pokračující úspěch moderních IKT závisí na mezinárodní otevřenosti a spolupráci a na internetu bez omezení provozu, webových stránek, platforem a druhu připojených zařízení, a bez cenzury. Závisí také na naší schopnosti zvládat celosvětové problémy, jako je mezinárodní správa, bezpečnost, nevhodný obsah a nekalé praktiky, soukromí, ochrana osobních údajů a nové obrovské prostory pro internetové adresy (IPv6), vícejazyčné identifikátory atd. Mnoho těchto otázek je možné vyřešit pouze na mezinárodní úrovni. Evropský názor je však často obtížné prosadit.
- (8) *Zpřístupnění moderních a efektivních veřejných služeb pro všechny.* Elektronická správa je ve všech členských státech stále více realitou. Je však třeba vyvinout další úsilí pro zvýšení interoperability mezi veřejnými správami. Pokud jde o Komisi, navrhla za účelem dosažení tohoto cíle pokračovat v úspěšném programu IDABC a předložila návrh nového programu s cílem podpořit řešení interoperability pro orgány veřejné správy (ISA)¹⁵ a pokračuje ve své práci na přezkumu evropského rámce interoperability s cílem definovat obecná pravidla a zásady spolupráce mezi veřejnými správami členských států a orgány EU¹⁶. Využití IKT ve školách se výrazně zvýšilo; lisabonské cíle ohledně vybavení a propojení všech škol v Evropě již byly splněny. Aplikace elektronického vzdělávání a elektronického zdravotnictví mohou podstatně zlepšit kvalitu výuky a zdravotní péče v celé EU. Přínosy všech těchto aplikací však dosud nebyly plně realizovány. Musíme se vyhnout otevření nových digitálních propastí. Participativní web nabízí nové příležitosti, je však také výzvou pro veřejnou správu tím, že občanům umožňuje revidovat svůj vztah k jejím orgánům.
- (9) *Využití IKT ke zlepšení kvality života občanů EU* zpřístupněním pokladů evropského kulturního dědictví online. Iniciativa začleňování občanů do informační společnosti (eInclusion) v roce 2008 ukázala společensko-politický a hospodářský význam této činnosti a důležitost eInclusion je nyní více než kdy předtím zřejmá pro překonání hlavních aspektů znevýhodnění, jako je věk, vzdělání, pohlaví a umístění. V situaci

¹⁵ Viz KOM(2008) 583.

¹⁶ Viz <http://ec.europa.eu/idabc/en/document/7728>.

současného hospodářského útlumu jsou zejména sociálně znevýhodnění lidé ohroženi dalším vyloučením ze společnosti a pracovního trhu.

5. ZÁVĚRY

Úspěchy strategie i2010 a cesty, kterými byla provedena v členských státech, jsou ukázkou dynamiky a rozsahu programů, které mohou být vytvořeny inovativními politikami. Širokopásmové připojení je dnes pevnou součástí politické agendy.

Evropa však musí přijmout důležitá rozhodnutí o tom, jak vybudovat hladce propojenou digitální ekonomiku připravenou pro obnovu. Navíc se očekává, že v nadcházejících letech se internet stane nezbytnou službou, jež bude mít zásadní význam pro plnou účast ve společnosti.

S cílem využít těchto příležitostí vyzývá Komise členské státy a zúčastněné strany, aby v příštích měsících do začátku roku 2010 aktivně spolupracovaly na vypracování návrhu nové digitální agendy, aby Evropa současnou krizi opustila se silnější, konkurenceschopnější a otevřenější digitální ekonomikou pohánějící růst a inovaci v Evropě.